

ΤΟ ΑΝΕΞΗΓΗΤΟ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Α

ΚΟΣΜΑ ΜΕΓΑΛΟΜΜΑΤΗ

ΑΣΣΟΥΡΜΠΑΝΙΠΑΛ ΕΡΧΟΜΕΝΟΣ

Έχοντας αποκτήσει στις μέρες μας μια γραμμική αντίληψη της ιστορίας, δυσκολευόμαστε να κατανοήσουμε τον τρόπο με τον οποίο γραφόταν η ιστορία στους αρχαίους λαούς και ιδίως αυτούς οι οποίοι έδωσαν λαμπρούς και ένδοξους πολιτισμούς. Έχοντας απωθήσει στις μέρες μας την επαφή με το θείο στα πιο βαθιά σκοτάδια του υποσυνείδητου, πίσω από καθετί αναζητούμε φανερά και λογικά αίτια. Αν αυτό ισχύει στην παρούσα ιστορική στιγμή, αποδειχνεται ανωφελές όταν προσπαθούμε να ερμηνεύσουμε το παρελθόν. Έτσι συναντάμε το ανεξήγητο μέσα στην ιστορία.

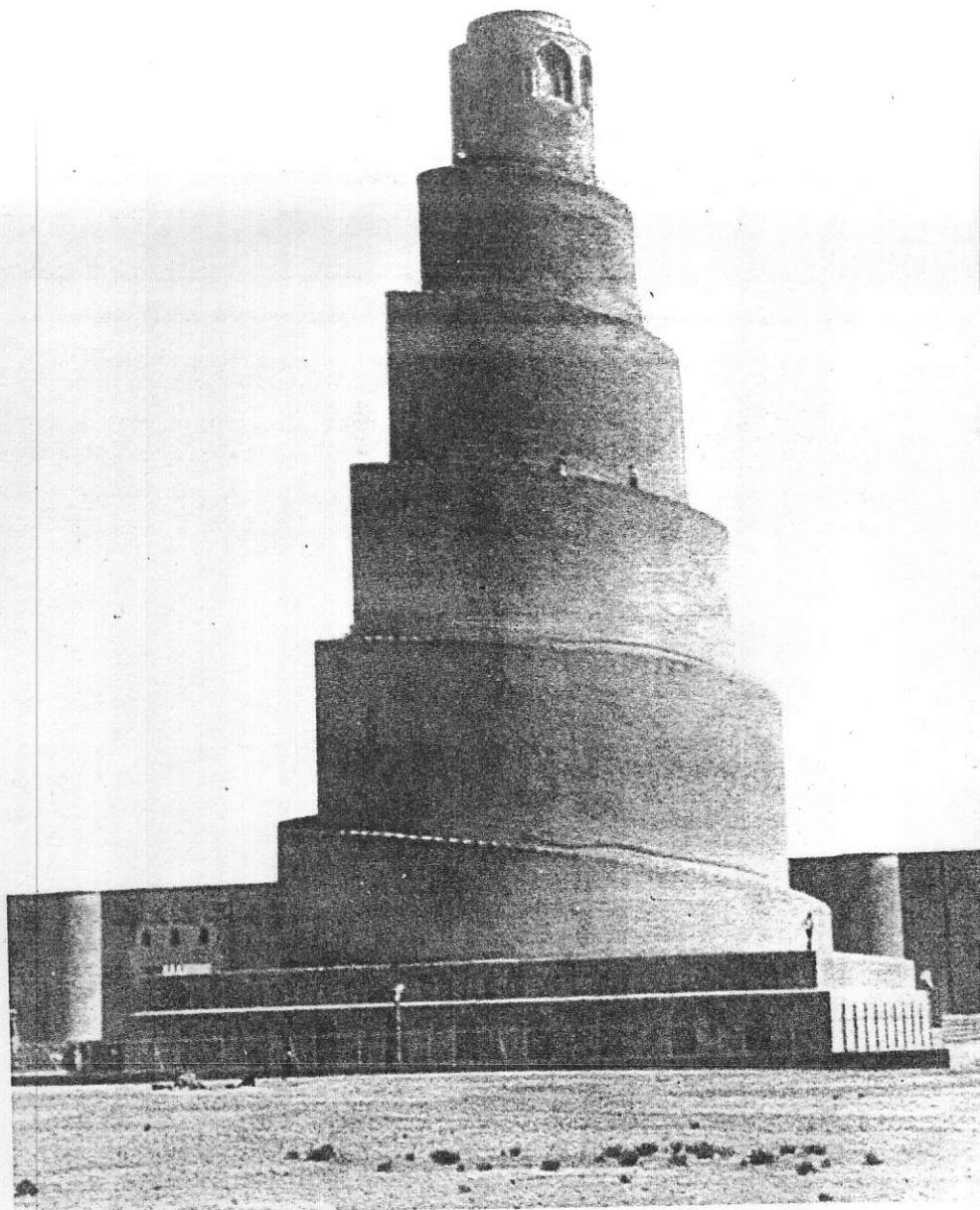
Η φυγή των Ασσυρίων και του Οίκου Ισραήλ από το χώρο τους, καθώς και η μυστηριακή αποχώρηση του Ασσουρμπασιάλ, δείχνουν την ολοκλήρωση του πολιτισμικού και ιστορικού κύκλου που διαγράφει ένας λαός από τα πρώτα του βήματα ως τον κολοφώνα της δόξας του, και από την άλλη μεριά ότι η τελική δικαίωση και σωτηρία είναι έργο ενός ανθρώπου που παίζει το ρόλο του μεσσία για το λαό του. Ο θρύλος που θα καλύψει πλέον αυτό το πρόσωπο μιλά γι' αυτή τη Δεύτερη Παρουσία κατά την οποία ο αναμενόμενος μεσσίας θα ολοκληρώσει το έργο του.

Στο προηγούμενο άρθρο είχαμε μιλήσει για την καταστροφή του Ελάμ από τον Ασσουρμπανιπάλ. Φαίνεται ότι η καταστροφή των Σούσων, πρωτεύουσας του Ελάμ, είχε πολλά κείρια σημασίας για την Ιστορία του ανθρώπου παραλείπόμενα. Για να παρακολουθήσουμε καλύτερα τα γεγονότα πρέπει να κατανοήσουμε την ασσυριακή έκφραση, νόηση και μεθοδολογία σκέψης: η Ιστορία, σύμφωνα με τους Ασσύριους, είναι (και δεν μπορεί παρά να είναι) αντιληπτή και γνωστή μόνο στους ελάχιστους Κορυφαίους της Γνώσης. Η όλη ιστορία δεν είναι τελικά παρά μια *Ιστορία Ολίγων*, έως ότου φτάσει –και ανάμεσα στους λίγους– να γίνει μια *Ιστορία του Ενός*.

Η μέθοδος λοιπόν με την οποία γράφεται η Ιστορία είναι διττή: έτσι ώστε να την καταλαβαίνουν και οι απλοί άνθρωποι και οι Κορυφαίοι της Γνώσης. Αυτή η διπλή μέθοδος πετυχαίνεται όταν δώσουμε σε μια, ας πούμε, απλή λέξη ένα βαθύτερο συμβολικό νόημα, το οποίο όμως μόνο οι γνώστες μπορούν να το καταλάβουν. Πρόκειται επομένως για ένα αποκρυπτογραφημένο κείμενο, του οποίου για να κάνει την αποκωδικοποίηση ένας άνθρωπος πρέπει ήδη να έχει φτάσει στην κορυφή της γνώσης. Για παράδειγμα, μπορούμε να αναφερθούμε στο βαθύτερο συμβολικό νόημα της λέξης *θάλασσα* στη Βίβλο. Η λέξη αυτή σημαίνει από τη μια μεριά το υδάτινο στοιχείο και από την άλλη τα «έθνη», δηλαδή το ένα από τα ισχύοντα πάντοτε κέντρα ιδεολογίας και εξουσίας στον κόσμο. Συχνά κάποια γεγονότα περιγράφονται σε ασσυριακά κείμενα με μια ιδιαίτερη ορολογία, η οποία μας βοηθάει να καταλάβουμε ότι συνέπεσαν με τις σημαντικές και προκαθορισμένες στην Ιστορία ημερομηνίες.

Ακριβώς αυτό βλέπουμε στη διήγηση του Ασσουρμπανιπάλ για τα επακόλουθα της νίκης του ενάντια στο Ελάμ. Η νίκη θεωρήθηκε, όπως θα δούμε, σαν το τότε Πλήρωμα του Χρόνου, μετά το οποίο θα συνέβαινε ένα (άγνωστο στον πολύ κόσμο) σημαντικό γεγονός της Ιστορίας:

Η θεά Ινάννα (σουμεριακό αντίστοιχο της ασσυριακής θεάς Ιστάρ), η οποία από 1635 ετών είχε εξοργισθεί, επειδή είχε πάει να κατοικήσει στο Ελάμ, χώρο ανάξιο γι' αυτήν, τότε, στις μέρες εκείνες, Εκείνη και οι θεοί γονείς της με ονόμασαν Ηγεμόνα των Χωρών. Μου ανέθεσε με αυτούς τους όρους να επαναφέρω την κυριαρχία της: «Ο Ασσουρμπανιπάλ έξω από το κακό Ελάμ θα με κάνει να βγω και θα με κάνει να επιστρέψω μέσα στο Εάμμα (ναό)». Αυτόν το λόγο και αυτή τη διαταγή της θεότητάς της, που σε απομακρυσμένες μέρες είχε μυστικά προσφέρει, αποκάλυψε

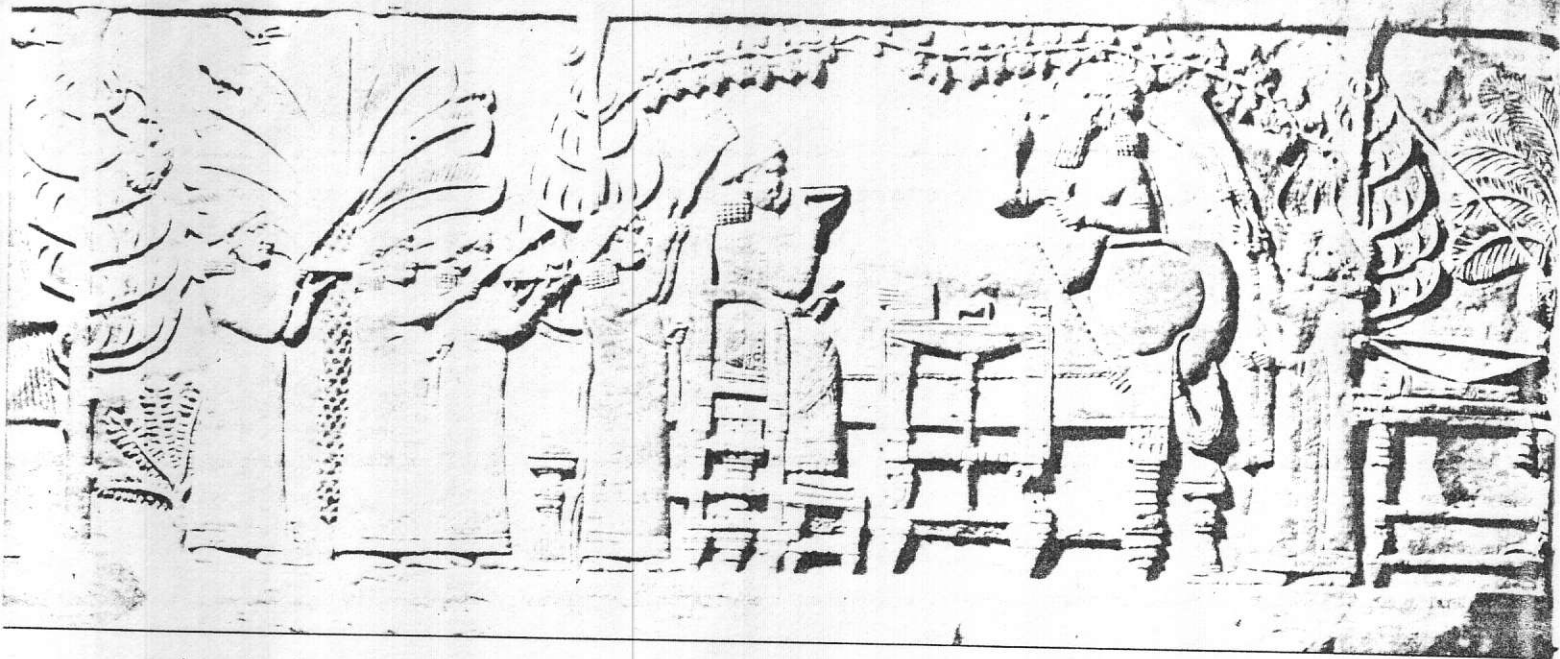
Αριστερή σελίδα: ο Ασσουρμπανιπάλ σε κυνήγι. Επάνω: η ζιγκουράτ της Σαμάρρας, βόρεια της Βαγδάτης, μοιάζει σε ό,τι φανταζόμαστε σαν «Πύργο της Βαβέλ». Σήμερα, σαν μιναρές, καλύπτει ένα σπήλαιο, απ' όπου λέγεται ότι εξαφανίστηκε ο Δωδέκατος Ιμάμης.

τώρα για κάθε ύστερο χρόνο. Έπιασα τα χέρια της μεγάλης θεότητάς της. (Πρίσμα Λούβρου, κολόνα V, γρ. 72 – κολόνα VI, γρ. 7).

Η ελευθέρωση επομένως της Ινάννα (Ιστάρ) ήταν ένα εξαιρετικά σημαντικό γεγονός και περιγράφηκε σαν *ανέσπερη απόφαση* (Νεκρική Πινακίδα της Συλλογής Κουγιουντζίκ του Βρετ. Μουσείου). Η καταστροφή των Σούσων και η μεταφορά τού προ 1635 ετών κλαπέντος αγάλματος της Ινάννα της Θυρούκ στο

ναό της Ιστάρ στα Άρβηλα σήμανε το Πλήρωμα του Χρόνου. Προφανώς τότε ο μέγας αρχιερέας της Ιστάρ στα Άρβηλα είπε: «Ουμμέ ιμλού' ουκιππά αντάνου» (ο χρόνος εκπληρώθηκε· η εκ των προτέρων καθορισμένη προθεσμία έφτασε).

Ποιο ήταν το νόημα αυτού του «πληρώματος του χρόνου» (διότι δεν ήταν το τελικό πλήρωμα) και τι εννοούσαν τότε, θα καταλάβουμε αν προσέξουμε τα τελευταία δεκατέσσερα χρόνια του Ασσουρμπανιπάλ και το μετέπειτα τέλος

της Ασσυρίας. Εντελώς περίεργα έχουμε ελάχιστα κείμενα μετά το 640. Μεταξύ 640-626 φαίνεται ότι ο Ασσυρμπανιπάλ απασχολήθηκε με την οργάνωση ενός τιτανιαίου έργου, είδους Κιβωτού, το οποίο θα ερχόταν στην επιφάνεια 2.500 χρόνια αργότερα: της Βιβλιοθήκης της Νινευή. Χωρίς τη «Βιβλιοθήκη του Ασσυρμπανιπάλ» θα είχαμε ιδιαίτερα ελλιπή γνώση της αρχαίας μεσοποταμιακής φιλολογίας, λογοτεχνίας, φιλοσοφίας, ιστοριογραφίας, λεξικογραφίας, μαντικής και επιστήμης, ενώ το σημερινό επίπεδο της τέλειας αποκρυπτογράφησης των ασσυριακών και των σουμεριακών θα ήταν αδύνατο. Ο Ασσυρμπανιπάλ αποκτώντας «τη σοφία του Έα, την τέχνη του Μάγου και το θησαυρό του Σοφού» οργάνωσε αυτό το έργο προς το τέλος της βασιλείας του. Όμως –εντελώς περίεργα– ενώ τα προηγούμενα είκοσι οκτώ χρόνια της βασιλείας του είχαν χαρακτηριστεί από πολέμους, εξεγέρσεις και εκστρατείες, τώρα δεν συμβαίνει καμιά –καμιά απολύτως– στρατιωτική δράση! Όλα ελέγχονται σ' αυτήν την τεράστια χώρα, στην οποία όμως φαίνεται να συμβαίνει κάτι το αφύσικο! Το όνειρο της παγκόσμιας κυριαρχίας είχε άραγε επιτευχθεί ή ήταν πρόφαση και κάλυμμα της ουσίας των γεγονότων που ακολούθησαν;

Η φυγή των Ασσυρίων και των δέκα φυλών του Ισραήλ

Το τι συγκεκριμένα συνέβηκε στους Ασσύριους και στις Δέκα Φυλές του Ισραήλ, που εξαφανίστηκαν, περιγράφεται σε πολλά κείμενα: «Απέστησεν αυτούς από του προσώπου αυτού, και ουχ υπελείφθη πλην φυλή Ιούδα μονωτάτη» (Βασιλειών Δ' 12, 18). Πραγματικά όπως είδαμε, ήδη από το 722-720 μόνο το νότιο κράτος παρέμεινε στο χώρο της Παλαιστίνης, αλλά και αυτού οι κάτοικοι 140 χρόνια αργότερα μετοικίσθησαν

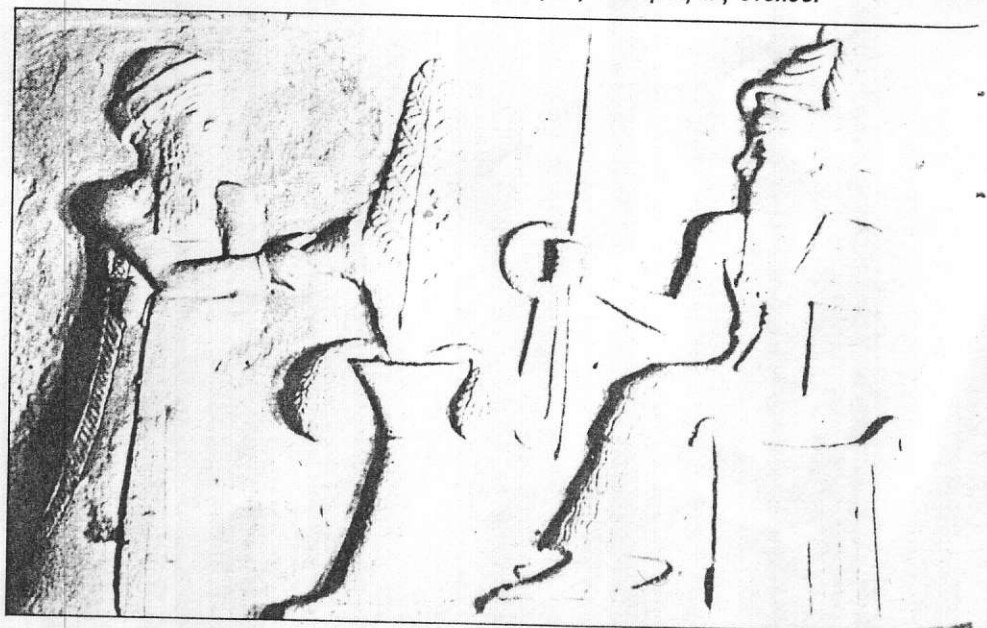
στη Βαβυλώνα, επέστρεψαν, διασκορπίσθηκαν μετά την καταστροφή της Ιερουσαλήμ (70 μ.Χ.), για να ξαναεπιστρέψουν το 1948: οι Ιουδαίοι. Όμως τι έγιναν οι αυθεντικοί Ισραηλίτες; «μετέστησε Κύριος το Ισραήλ από προσώπου αυτού, καθώς ελάλησε Κύριος εν χειρί πάντων των δούλων αυτού των προφητών» (Βασιλειών Δ' 12,23). Αυτό το γεγονός που περιγράφουν τα ιστορικά κείμενα είχε προβλεφθεί συγκεκριμένα για τις Δέκα Φυλές: επρόκειτο να χάσουν εντελώς την ταυτότητα, τη γλώσσα, τη θρησκεία, τη χώρα και το όνομά τους. Στο Δευτερονόμιο (ΛΒ' 26) τονίζεται: «διασπερώ αυτούς, παύσω δε εξ ανθρώπων το μνημόσυνο αυτών». Όχι μόνο επρόκειτο να διασπαρούν σε πολλά σημεία αλλά και να ξεχασθούν! Κανείς δεν θα θυμόταν πια την υπόθεση

αυτή!

Όμως μέσα σ' αυτή τη φυγή, υπήρξε μια φυλή του Ισραήλ, η οποία θα άφηνε το όνομά της σαν διακριτικό σημείο από τα μέρη που θα περνούσε. Αυτό θα αντιστοιχούσε στο βασικό χαρακτήρα της φυλής και ήταν γνωστό από παλιότερα. Πρόκειται για την φυλή Δαν (εβρ. Νταν). Η φυλή αυτή, είναι γνωστή σαν «όφιος εφ' οδού» (Γένεση ΜΘ' 17). Στους Κριτές (ΙΗ' 11-12) φαίνεται η διάθεση αυτής της φυλής να αφήσει το όνομά της απ' όπου περνάει.

Μήπως από την κατεύθυνση που πήραν οι Ασσύριοι και οι Ισραηλίτες φεύγοντας, μπορούμε να ανακαλύψουμε κάποιες ενδείξεις, εφόσον γνωρίζουμε ότι από το ΒΑ άκρο της Ασσυρίας (σήμερα ανάμεσα στις λίμνες Βαν και Ουρουμείγιο στα τουρκοπερσικά σύνορα) προ-

Επάνω: το γεύμα του Ασσυρμπανιπάλ και της Ασσυρσαρράτ στους κήπους της Νινευή. Κάτω: διατηρημένα στοιχεία της αυθεντικής προκατακλυσμιαίας περιόδου – το Μόνο Δέντρο, ανεικονική παράσταση της παγκόσμιας θεότητας ως στύλου.

χώρησαν προς Βορρά και διάβηκαν τον Καύκασο; Δίνοντας προσοχή σε μια ατέλειωτη αλυσίδα ονομάτων, όπου το ένα συνθετικό τους είναι το **Νταν**, καταλαβαίνουμε ίσως πού κατέληξε η φυλή αυτή: **Δν-είπερος**, **Δν-είστερος**, **Ντον**, **Ντον-άου** (Δούναβης), **Ντουκ-κέρκ** (Δουνκέρκη), **Νταν-ντή**, **Αμπερ-ντήν**, **Λόν-ντον** (Λονδίνο) και μέχρι το «Σημείο του Ντάν» (**Den-mark**: Δανία).

Μια άλλη φυλή θα έκανε το όνομά της πολύ αργότερα. Θα ξεχώριζε κι αυτή όπως όλες οι άλλες, επειδή θα διατηρούσε τα εντελώς αυθεντικά χαρακτηριστικά της: την πρωτοπορία στον τομέα της παιδείας, της μόρφωσης και της καλλιέργειας. Αυτή ήταν η φυλή Γαλαάδ... (οι μετέπειτα Γαλάτες;).

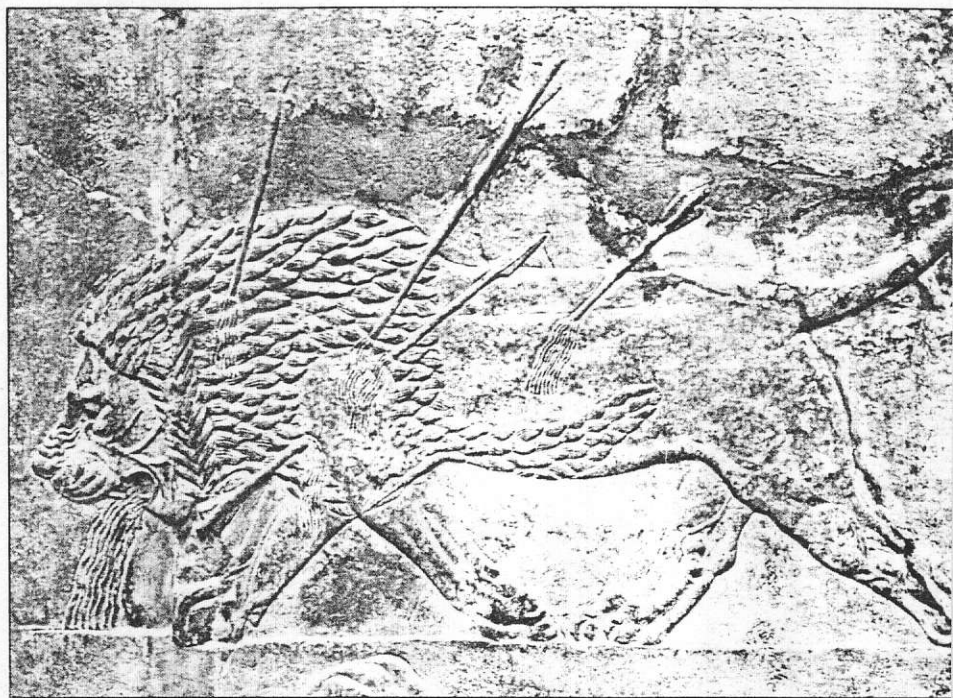
Όσοι υπήρξε κάποιο όνομα που διατηρήθηκε ως τις μέρες μας αναφορικά με τη φυλή Εφραΐμ, στην οποία μεταβιάστηκαν τα πρωτόκεια. Το όνομα αυτό θα δήλωνε ότι ο λαός αυτός ήταν ο «Λαός της Διαθήκης»: Β(ε)rit-ish, όπως λέγεται αυτό στα αρχαία εβραϊκά (Berit = συμφωνία, ish = λαός, άνθρωπος)... (οι μετέπειτα Βρετανοί;).

Ο ιστορικός που βλέπει αυτές τις συμπτώσεις των ονομάτων, δεν μπορεί παρά να τις καταγράψει...

Το ότι οι φυλές των Ασσυρίων και του Ισραήλ έμελλε να χάσουν την ταυτότητά τους ήταν επίσης από τα πριν φανερό και στον Ησαΐα. Επρόκειτο «δια φασισμόν χειλέων, δια γλώσσης ετέρας» να ομιλούν, που σημαίνει ότι θα μπερδεύουν τη μητρική τους γλώσσα με τις διαλέκτους των φυλών με τις οποίες θα αναμειγνύονταν, ενώ ο υπόλοιπος κόσμος επρόκειτο να τους «καλέσει το όνομα το καινόν», δηλαδή με καινούριο όνομα (Ησαΐας ΚΗ' 11, ΞΒ' 2).

Ο Ναούμ θρηνεί και αυτός τη φυγή των Ασσυρίων (Γ' 18): «απήρεν ο λαός σου επί τα όρη, και ουκ ην ο εκδεχόμενος», δηλ. δεν θα τους περίμενε ή δεν θα τους υποδεχόταν κανείς στα μέρη όπου πήγαν! Πιο συγκεκριμένα, προσθέτει για τη Νινευή: «και αυτή εις μετοικεσίαν πορεύσεται αιχμάλωτος» (Γ' 10). Καθώς όμως σήμερα γνωρίζουμε ότι την καταστροφή της Νινευή δεν ακολούθησε καμιά μετοικεσία ή αιχμαλωσία από Μήδους και Βαβυλώνιους –εφόσον τίποτα τέτοιο δεν έχει καταγραφεί ιστορικά– η προηγούμενη βιβλική αναφορά ισχυροποιεί την έννοια της δοκιμασίας και της τελικής σωτηρίας της Νινευή.

Γιατί αυτή η φυγή συνιστούσε δοκιμασία; όπως προκύπτει από τα ίδια βιβλικά κείμενα; Διότι πραγματικά ήταν δοκιμασία για τον Εκλεκτό Λαό η απώλεια της ταυτότητάς του και ο συμφορημός του με τα Έθνη. Αλλά η δοκιμασία αυτή ενείχε και την έννοια της τιμωρίας για συγκεκριμένα παραπτώματα, όπως, για παράδειγμα, η λατρεία των εικόνων: «Ω πόλις αιμάτων, όλη ψευδής... επί τίνα

Συμβολική η τέχνη της Νινευή στα χρόνια του Ασσυρμπασιάλ, μας δίνει τα μεγαλύτερα αριστουργήματα της αρχαίας Μεσοποταμίας: το βαθιά πληγωμένο λιοντάρι αποχωρεί μαζί με το δράμα του.

ουκ επήλθεν η κακία σου διαπαντός;»

Η συνηθισμένη βιβλική ορολογία (πονηρία, κακία κτλ.) χαρακτηρίζει την προβολή της ειδωλολατρικής ιδεολογίας της εικόνας: ο συγχρωτισμός του με τον κόσμο της εικόνας αποτέλεσε το «αμάρτημα» του Εκλεκτού Λαού. Όμως μετά την τιμωρία ακολουθεί η Σωτηρία, κύριο επίσης χαρακτηριστικό του Εκλεκτού Λαού: είναι έκδηλη η διαφορά του ύφους των βιβλικών κειμένων ανάμεσα στις κατηγορίες κατά Νινευή και Οίκου Ισραήλ από τη μια πλευρά και τις οργανωμένες επιθέσεις ενάντια στη Βαβυλώνα, την Αίγυπτο και το κράτος του Ιούδα, απ' την άλλη, τα οποία δεν αποτελούν Εκλεκτό Λαό και είναι καταδικασμένα οριστικά εκ των προτέρων. Η σύγκριση του Ναούμ μεταξύ Αμμών (εβρ. Νω-Αμμών προερχόμενο από το αιγυπτιακό Νουτ-Άμον), δηλαδή των αιγυπτιακών Θηβών, και της Νινευή είναι ενδεικτική του χαρακτήρα της περιγραφής: οι Θήβες για πάντοτε χάθηκαν, ενώ η «δειλαία Νινευή» ερημώθηκε και τιμωρήθηκε. Το ίδιο μας λέει και ο Σοφονίας (2, 13-14):

(ο Κύριος) θα κάνει τη Νινευή μια ερημιά και μια ξεραΐλα. Και ξαπλώνουν στο μέσον της κοπάδια από τα θηρία της γης, και χαμαιλέοντες και εχίνοι φωλιάζουν στα φατνώματά της, και θηρία ουρλιάζουν από τα ανοίγματα και κόρακες από τους πυλώνες της. Η πόλη που έλεγε «Εγώ είμαι και δεν υπάρχει άλλη εξόν από μένα», τώρα περιήλθε σε κατάσταση αφανισμού και νομής θηρίων;

Η μετοικεσία και η επιστροφή

Αφού λοιπόν θα διέσχιζαν άγνωστες γι' αυτούς, άγριες περιοχές, όπου η ίδια η θεϊκή δύναμη θα τους συναντούσε με απειλητικές διαθέσεις («κατά την οδόν των Ασσυρίων απαντήσομαι αυτούς ως άρκτος η απορουμένη» όπως γράφει ο Ωσηέ, ΙΓ' 7), θα τους ανέμεναν προκαθορισμένες καταστάσεις και συνθήκες. Θα μετακινούνταν προς άλλους συγκεκριμένους τόπους και θα αναμειγνύονταν με τα εκεί έθνη. Δεν θα περιλαμβάνονταν στην επίσημη ιστορία, πλην όμως δεν θα χάνονταν: «εξαρώ αυτήν από προσώπου της γης, πλην ότι ουκ εις τέλος εξαρώ τον οίκον Ιακώβ» (άλλη ονομασία του «εκλεκτού λαού»).

Γνωρίζουμε επίσης ότι θα διασκορπίζονταν: «λικμήσω εν πάσι τοις έθνεσι τον οίκον Ισραήλ, ον τρόπον λικμάται (δηλ. διασκορπίζεται σαν άχυρο) εν τω λικμώ, και ου μη πέση σύντριμμα επί την γην».

Όμως, πού θα πήγαιναν; Ο Ωσηέ μας πληροφορεί ότι ο Εφραΐμ (η κυριότερη ανάμεσα στις δέκα φυλές) κυνηγά τον ανατολικό άνεμο. Προχωρεί επομένως προς τα δυτικά. Από αυτό συνάγεται ότι οι Ασσύριοι και οι Δέκα Φυλές του Ισραήλ έφυγαν προς βορειοδυτικά και μάλιστα έφτασαν κοντά σε θάλασσα, «εις νήσους τας μακρόθεν». Εδώ πρέπει να πούμε ότι όλες αυτές οι τοπογραφικές ενδείξεις δίνονται σε συνάρτηση με το κεντρικό για τη Βίβλο σημείο που είναι η Ιερουσαλήμ.

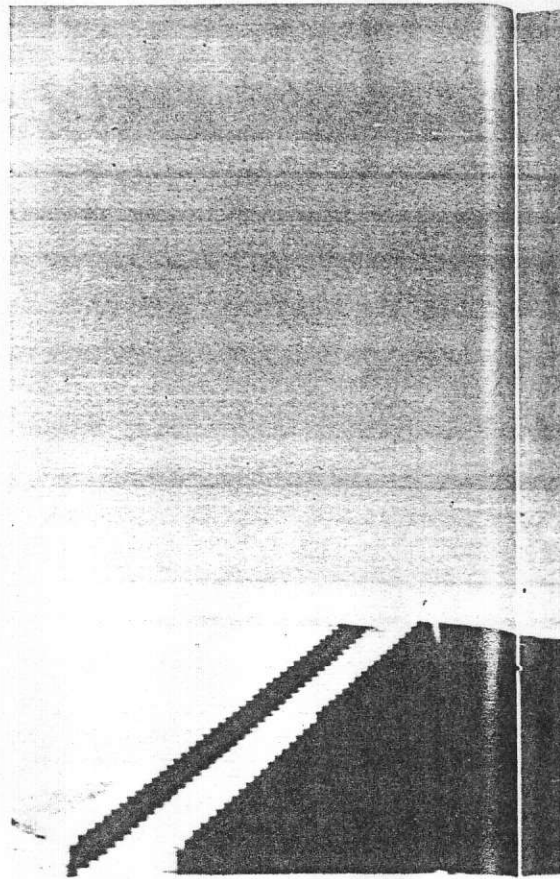
Δεν είναι λοιπόν υπόθεση, αλλά δεδομένο ότι φεύγοντας από το ΒΑ άκρο της Ασσυρίας και περνώντας δίπλα και ανάμεσα από τις λίμνες Βαν (Θωσπίτις) και Ουρουμίγιε (που το όνομά της στα περσικά σημαίνει τη «μη ελληνική γη»), οι Ασσύριοι και ο Ισραήλ υπερκέρασαν τον Καύκασο και στράφηκαν προς τα δυτικά. Πολλές αναφορές για τον τόπο της μετοικεσίας τους υπάρχουν μέσα σε κείμενα τα οποία «βλέπουν» διαχρονικά τη μοναδική αυτή μετανάστευση.

Το κυριότερο γεγονός που περιγράφεται στη Βίβλο, και το οποίο δεν έχει ακόμη συμβεί, είναι το Πλήρωμα του Χρόνου. Αυτό δεν είναι κάτι το αόριστο και άγνωστο σε μας. Συγκεκριμένα γεγονότα θα συμβούν τότε, τα οποία έχουν εκτενώς περιγραφεί μέσα στα ιερά κείμενα. Αυτό σημαίνει ότι τότε θα επισυμβεί η επιστροφή των Ασσυρίων και του Ισραήλ στην παλιά περιοχή τους.

Στην Ιερουσαλήμ θα επιστρέψουν από τα πιο απόμακρα ΒΔ σημεία της γης και τα εκεί κοντινά νησιά στα οποία είχαν απολήξει: «Εν ταις ημέραις εκείναις... ήξουσιν επί το αυτό από γης Βορρά, και από πασών των χωρών επί την γην, ήν κατεκληρονόμησα τους πατέρας αυτών» (Ιερεμίας Γ' 18). Ο Ησαΐας ε-

πιτείνει: «ιδού αυτοί πόρρωθεν ηξουσιν, ούτοι από Βορρά και θαλάσσης» (ΜΘ' 12). Πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι η γεωγραφική συνέχεια γινόνταν αντιληπτή τότε μέχρι ακριβώς τα ΒΔ άκρα της Ευρώπης, τις ακτές του Ατλαντικού και τα Βρετανικά Νησιά, και ότι αυτούς τους χώρους ο Ησαΐας θεωρούσε σαν σημεία εκκίνησης για την επιστροφή, όταν την «έβλεπε» να αρχίζει απ' άκρον της γης.

Αυτούς, χαμένους στον τόπο της μετοικεσίας τους; τους σκέφτηκαν αργότερα πολλοί προφήτες. Ο Ιησούς είχε τονίσει στους μαθητές του: «εις οδόν εθνών μη απέλθητε και εις πόλιν Σαμαρειτών μη εισέλθητε· πορεύεσθε δε μάλλον προς τα πρόβατα τα απολωλότα οίκου Ισραήλ» (Ματθαίος Ι' 5-6). Με αυτά τα λόγια ο Ιησούς επεξηγούσε στους επιρρεπείς στην ορθοδοξία του Ισραήλ μαθητές του ότι η Σαμάρεια (παλιά πρωτεύουσα του κράτους Ισραήλ) δεν κατοικούνταν παρά από τους απογόνους όσων Βαβυλωνίων είχε εγκαταστήσει εκεί ο Σαργών το 722 π.Χ. Καθώς ήταν γνωστό ότι μόνο Ιουδαίοι βρίσκοταν πια στη γη Χαναάν (Παλαιστίνη), η μετοχή «απολωλότα» στα λόγια του Ιησού παίρνει ένα εντελώς κυριολεκτικό νόημα:

Κάτω: ο Ασσουρμπανιπάλ σε μάχη. Δεξιά επάνω: τα υπολείμματα της ζιγκουράτ του Αγκαρκούφ απογυμνωμένα από την παλιά δόξα.

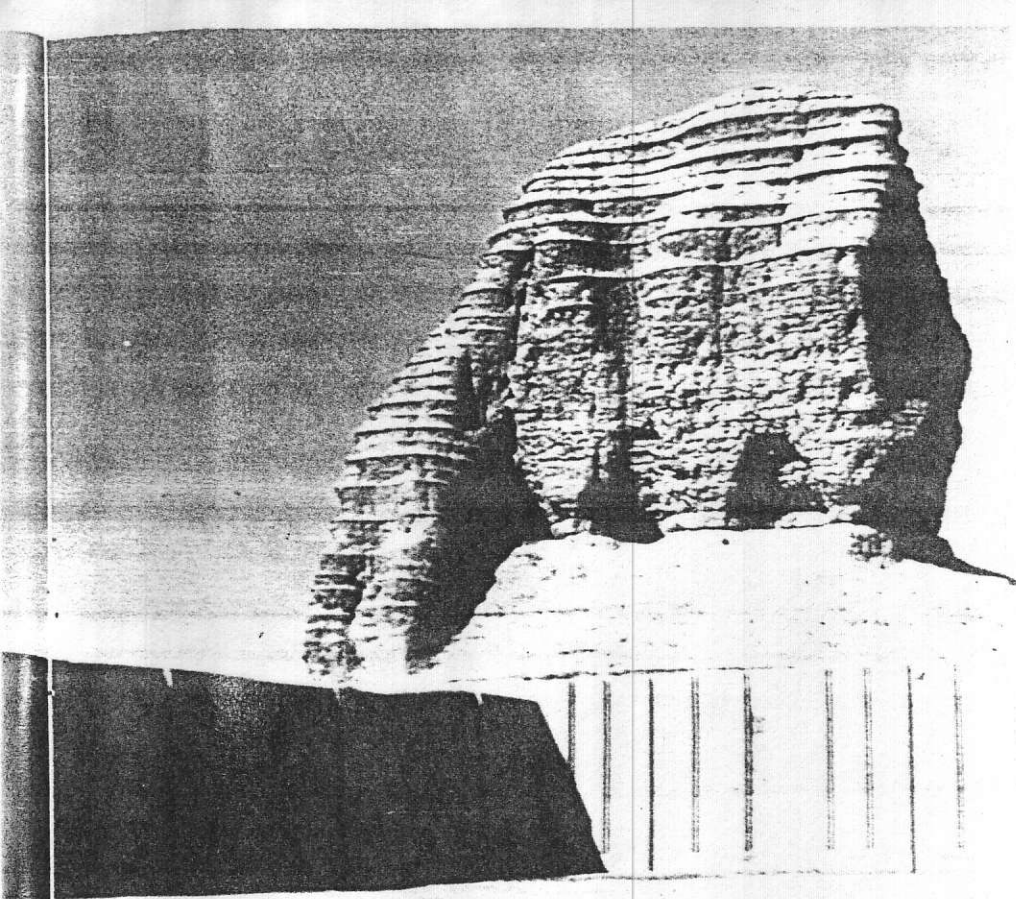
δεν αναφέρεται στα πνευματικώς χαμένα τέκνα του Ιούδα, αλλά στα φυσικώς χαμένα τέκνα του Ισραήλ.

Λίγα χρόνια μετά, ο Παύλος (Ρωμαίους ΙΑ' 26) εξακολουθούσε να αναφέρεται στην τελική σωτηρία του Οίκου Ισραήλ, χωρίς φυσικά να μπερδεύει τους σύγχρονούς του Ιουδαίους με τα «απολωλότα τέκνα»: «πας Ισραήλ σωθήσεται, καθώς γέγραπται».

Έξι αιώνες αργότερα, ο Μωάμεθ πρόφερε, για να καταγράψουν άλλοι, τα θεϊκά λόγια για τον «λαό του Ιωνά» (δηλ. τους Ασσύριους): *τους αφήσαμε να ενυπάρχουν έως το πλήρωμα του χρόνου* (Κοράνι, 10,98).

Τώρα μπορούμε να καταλάβουμε τι σήμαινε η αντίληψη της καταστροφής των Σούσων σαν «πλήρωμα του χρόνου» από τους Ασσύριους. Αν η Επιστροφή τους είναι το βασικό χαρακτηριστικό του –τελικού– Πληρώματος του Χρόνου, το τότε πλήρωμα του χρόνου σήμαινε την έναρξη της Φυγής, γεγονός που αντιστοιχεί στα ιστορικά δεδομένα που παραθέσαμε.

Όμως η Επιστροφή θα είναι ιδιαίτερα θεαματική, εφόσον «σκότος καλύψει γην» και ο «ήλιος ανέτειλε, και αφήλατο». Μέσα σ' αυτά τα κοσμοϊστορικά γεγονότα, όπου ο ήλιος, αφού ανατείλει, θα σβήσει και ένα εκτεταμένο σκότος θα καλύψει την επιφάνεια της γης, θα συντελεστεί η επιστροφή του εκλεκτού λαού. Τότε «ήξουσιν οι απολόμενοι εν τη χώρα των Ασσυρίων», προφανώς μέσα σε εκπληκτικές και απίστευτες για τα

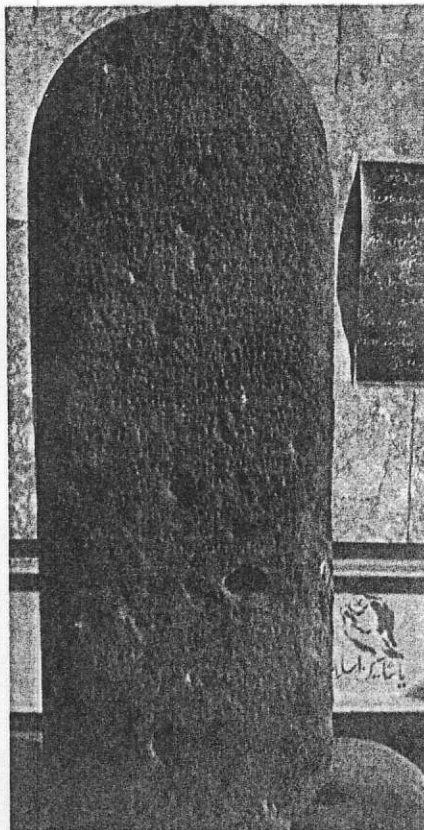

σημερινά δεδομένα καταστάσεις. Η αντίληψη του Πληρώματος του Χρόνου ως οριστικού τέλους του κάθε κοινού παραδεγμένου σήμερα, αντιστοιχεί στα θαυμάσια και απίστευτα γεγονότα που θα συμβούν τότε δίνοντας στους ανθρώπους τη σωστή περί κόσμο αντίληψη. Τότε, καθώς η Επιστροφή θα γίνεται μέσα στο σκοτάδι, αναφέρει η θεϊκή δύναμη: «εκ χειρός Άδου ρύσσομαι» και «δείξω τι έσται επ' αυτής επ' εσχάτων ημερών». Όλη αυτή την κοσμοχλασιά, την οποία θα ακολουθήσει «ημέρα πάγους» θα αντιμετωπίσει ένα και μόνο πρόσωπο. Πρόκειται για το άτομο, το οποίο αφού οργάνωσε και εκτέλεσε τη Φυγή, θα ηγηθεί της Επιστροφής, συμπληρώνοντας έτσι το Έργο του.

Ο Ασσυρμπανιπάλ ως Ερχόμενος

Το ενδιαφέρον πολλών θρησκείων και πολλών λαών εστιάζεται στο κεντρικό πρόσωπο, το οποίο θα εμφανιστεί με συγκεκριμένο καθοδηγητικό ρόλο στο Πλήρωμα του Χρόνου. Οι απόψεις μεταξύ των διαφόρων θρησκείων, ως προς την αυθεντική έννοια του Πληρώματος του Χρόνου, δεν διαφέρουν πολύ. Το σημείο όμως που έχουμε μια εντελώς διαφορετική αντίληψη σχετικά με αυτή την περίοδο, αφορά το Πρόσωπο που θα την εγκαινιάσει. Οι περισσότερες εξηγήσεις που δίνονται σήμερα, δεν είναι λάθος μόνο επειδή η ερμηνεία και η περιγραφή των μελλοντικών αυτών συμ-

Πρώτη παγκόσμια φωτογραφική δημοσίευση της στήλης του Καλ-ε-Σιν (τριεθνές σημείο συνόρων Ιράκ-Ιράν και Τουρκίας), όπου ο Ουραρταίος βασιλιάς Μενούα περιγράφει την ανέγερση ναού.

βάντων προσαρμόζονται στα συμφέροντα των διαφόρων εκκλησιών, αλλά επίσης επειδή γίνεται μια αλλοιωμένη νοητική προσέγγιση στα αρχαία κείμενα. Δηλαδή, όχι μόνο κάποιοι προσπαθούν να μεταδώσουν τις δικές τους απόψεις, αλλά κι εμείς οι ίδιοι αν δεν υποστούμε μια σημαντική διαδικασία, στερούμαστε κάθε ικανότητας ορθής αντίληψης του πραγματικού νοήματος των κειμένων.

Καθώς πολλά κείμενα διαφόρων λαών και πολιτισμών περιγράφουν με διεξοδικό τρόπο τις καταστάσεις που πρόκειται να αντιμετωπίσει ο Ερχόμενος, γίνεται αντιληπτό ότι έχουμε μια αντικειμενική δυσκολία, στο να καταλάβουμε τη καθοριστική αυτή μελλοντική στιγμή της ανθρωπότητας.

Ωστόσο, μπορούμε να δώσουμε τις γενικές προδιαγραφές ως εξής:

Κάποιο άτομο που έχει υπάρξει ήδη μια φορά πάνω στον πλανήτη πρόκειται να επανεμφανιστεί στη μελλοντική στιγμή που αναφέραμε, με ρόλο να περισώσει τον εκλεκτό λαό (όπως αυτός γίνεται αντιληπτός στην κάθε θρησκεία) και να θέσει ένα οριστικό τέλος στο σημερινό τρόπο ανθρωπίνης ύπαρξης και οργάνωσης της κοινωνίας. Ακριβώς επειδή το άτομο αυτό θα θέσει, για το λαό του, τις βάσεις της τέλει κοινωνίας και της ανάπτυξης των ανθρωπίνων δυνατοτήτων και δραστηριοτήτων σε κάθε επίπεδο, θεωρείται το Κορυφαίο πρόσωπο ανάμεσα στους εκλεκτούς του Κυρίου.

Γίνεται τώρα αντιληπτό ότι όλες οι ονομασίες και τα επίθετα που δίνονται σ' αυτό το πρόσωπο [«φως εθνών», «εξολοθρευτής εθνών», «Μεσσίας», «Ερχόμενος», «Χριστός», «Υιός του Ανθρώπου», «Σωτήρ», «Καθοδηγημένος (από το Θεό)» κτλ.] αφορούν συγκεκριμένες και εκ των προτέρων γνωστές δραστηριότητές του μόνο κατά το Πλήρωμα του Χρόνου. Τη μοναδικότητα αυτής της ιδιαιτερότητάς του δεν την απέκτησε κατά την πρώτη του ύπαρξη και φυσικά ούτε από την ιδιαίτερη μετάσταση (και όχι θάνατο) όπου βρίσκεται έκτοτε. Στην κυριολεξία, δηλαδή τα παραπάνω επίθετα του αποδίδονται συμβατικά και δεν συνιστούν από μόνα τους κάποιο συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο.

Ακριβώς για το λόγο αυτό, πολλά ιστορικά πρόσωπα διεκδικούν την ταύτισή τους με τον Ερχόμενο, βάσει του προηγούμενου έργου τους και της υπόσχεσης που έδωσαν στους λαούς τους για μια δεύτερη μελλοντική εμφάνιση με σκοπό τη σωτηρία: για τους χριστιανούς ο Ιησούς, για τους μουσουλμάνους ο Δωδέκατος Ιμάμης, για τους βουδιστές, ο Μαϊτρέγια, για του Ζωροάστρες ο Σωσιγιάντ, ένας άλλος είναι ο Ετάνα της πρώιμης σουμεροακαδικής γραμματείας και τέλος, για τους Ασσύριους και τις Δέκα Φυλές του Ισραήλ ο

Ασσουρμανιπάλ.

Φαίνεται ίσως παράξενο που ένας αυτοκράτορας, δίχως να είναι ιερέας ή αρχηγός θρησκείας, σχετίζεται με τον Ερχόμενο. Αλλά έχουμε μια σαφή –και μοναδική στο είδος της– αναφορά στην παγκόσμια γραμματεία για «επιστροφή» και ολοκλήρωση της «ανέσπερης απόφασης». Και αυτή η αναφορά έχει γίνει από τον Ασσουρμανιπάλ.

Η απάντηση στο ερώτημα «γιατί ο Ασσουρμανιπάλ», κρύβεται στο γεγονός ότι ήταν «Γιος της Ιστάρ». Αυτό σημαίνει ότι η θεά, μετά από σκληρές κι επίπονες δοκιμασίες, τον είχε μυήσει στα μυστήριά της. Και στον εκλεκτό μιας θεότητας αποκαλύπτεται όχι μόνο ο ρόλος του στο παρόν, αλλά και η σημασία του έργου του στο μέλλον. Στα επόμενα κεφάλαια θα δούμε το πώς προδιαγράφηκε ο ιδιαίτερος αυτός ρόλος ενός πολέμαρχου, ο οποίος αφού δημιούργησε μια εκτεταμένη αυτοκρατορία, κατόπιν «αναχώρησε» με το λαό

Γιορταστική σκηνή στην Ασσυρία. Ελεφαντόδοντο της Καλχού (Νιμρούντ).

Ένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά δείγματα της ασσυριακής τέχνης σε ελεφαντόδοντο της Καλχού. Πρόκειται για τη φημισμένη «Τζακόνα της Ασσυρίας», που κοιτάζει ακόμα προς το Μεγάλο Αίριο.

του προς άγνωστη κατεύθυνση, μιας και πουθενά δεν αναφέρεται ότι ο Ασσουρμανιπάλ πέθανε και θάφτηκε κάπου.

Ο Ασσουρμανιπάλ-πάσχω

Αν οι τρεις προηγούμενοι αυτοκράτορες Σαργών – Σεναχερίμπ – Ασσορκαδών, προετοίμασαν το Κορυφαίο Έργο-Κεντρικό Άξονα της Μεσοποταμιακής Ιστορίας, ο Ασσουρμανιπάλ ολοκλήρωσε την προετοιμασία και εκτέλεσε το πρώτο μέρος της όλης Πράξης, την οποία βλέπουμε πια διαχρονικά. Όμως υπάρχει, όπως ήδη σημειώσαμε και το δεύτερο μέρος: η Επιστροφή.

Ο κορυφαίος αυτοκράτορας, παρά την αποχτημένη Σοφία και την συντριπτική επιβολή του σε όλο τον τότε γνωστό κόσμο, ακούει την εξής απάντηση από τη θεά Ιστάρ: «Μικρός ήσουν Ασσουρμανιπάλ, γιατί καθόσουν στα γόνατα της βασίλισσας της Νινευή (Ιστάρ). Αδύναμος ήσουν Ασσουρμανιπάλ, γιατί καθόσουν στα γόνατα της βασίλισσας της Νινευή. Οι τέσσερις μαστοί της (θεική μορφή αγελάδας) βρίσκονταν στο στόμα σου: τους δυο θήλαζες και από τους άλλους δυο καλυπτόταν το πρόσωπό σου». Ανάλογη εκδήλωση ευσέβειας και ταπεινότητας δεν απαντάται σε κανέναν άλλο αρχαίο μεσοποταμιακό βασιλιά. Ο «τίμιος» βασιλιάς, το «κατασκευάσμα» (ασσ. μπινούτου) του Ασσούρ, ήταν λοιπόν «μικρός» –παρά το έργο του– σε σχέση με τα ιδιαίτερα μέτρα, τα οποία ίσχυαν για την ατομική του περίπτωση. Και τούτο γιατί ο υποψήφιος μυημένος πρέπει να ταπεινωθεί πριν γίνει άξιος ν' αντικρίσει το πρόσωπο (και τη γνώση) της θεάς.

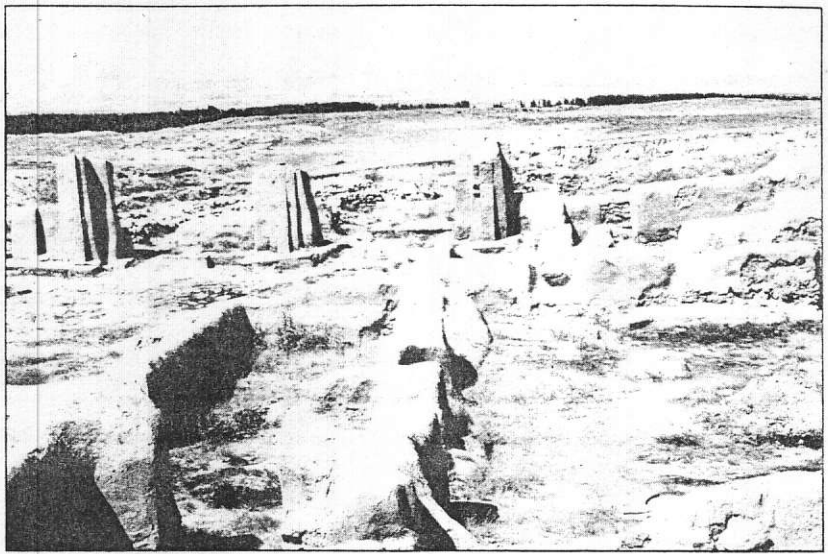
Μετά την αμετάκλητη νίκη ενάντια στο Ελάμ, η οποία σήμανε το τότε Πλήρωμα του Χρόνου, ο Ασσουρμανιπάλ

χρειάστηκε έναν απολογισμό (όχι όλων, αλλά) των σημαντικών έργων του. Θεωρητικά, όπως σε κάθε άλλη περίπτωση, το έργο του θα είχε συμπληρωθεί. Στην εμπρόσθια πλευρά της πινακίδας (Συλλογή Κουγιουντζίκ του Βρετανικού Μουσείου K 891) γίνεται η απαρίθμηση των σημαντικών ενεργειών του σε πέντε κεφάλαια. Οι θρησκευτικές ανοικοδομητικές πράξεις (στο Ναό της Ιστάρ στα Άρβηλα, στο ναό της Ιστάρ στα Μιλκιά, στο Μπιτ Ακίτου (Εορταστικός Οίκος Πρωτοχρονιάς), στην πόλη Μιλκιά γενικά και στο ναό του Νεργκάλ στο Ταρμπισού) αποτελούν το πρώτο κεφάλαιο, στο οποίο δίνεται η εσωτερική διάσταση του έργου, εφόσον ο Ασσυρμπασιπάλ ανύψωσε τον «εσωτερικό τοίχο» του ναού της Ιστάρ στα Άρβηλα. Η ιδεολογική διάσταση του έργου, δίνεται με τις εκφράσεις «διακόσμησα τον Σουριννού στην πύλη του Οίκου της Ιστάρ» και «ανύψωσα στον Οίκο του Νεργκάλ στο Ταρμπισού, τον Σουριννού ο οποίος παλιότερα δεν υπήρχε.» Είδος λάβαρου με ιδιαίτερα σύμβολα, ο Σουριννού καθόριζε την ιδεολογική υπόσταση του κάθε ναού. Η εκπληκτική απήχηση του έργου του Ασσυρμπασιπάλ «κρυπτογραφηθήκε» στην περιγραφή: «Τον όλο Οίκο (της Ιστάρ στα Άρβηλα) έκανα έκλαμπρο».

Κεντρικός χώρος προβολής της ασσυριακής ιδεολογίας και μονοθεϊστικής ανέλιξης της θρησκείας, ο ναός της Ιστάρ αντιστοιχεί συμβολικά στο μεγάλο έργο. Τα επόμενα κεφάλαια του απολογισμού του έργου αναφέρονται σε ακόμα κυριότερα θέματα: στην πατρογονική ευσέβεια και τους θρησκευτικούς – πολιτικούς διορισμούς οικογενειακού χαρακτήρα. Στην πίσω πλευρά της πινακίδας υπάρχουν τα υπόλοιπα δυο θέματα: ο απολογισμός καταλήγει με μια περιγραφή θρησκευτικής πράξης νεκρικού περιεχομένου («τις επιταγές για προσφορές σπονδών και νερού για τις υποστάσεις των βασιλιάδων προγόνων μου, εφάρμοσα») και με μια συγκεκριμένη παλαιωτική παρουσίαση: «Στο Θεό και στους ανθρώπους, νεκρούς και ζωντανούς, έκανα καλό».

Η συνέχεια όμως της πίσω πλευράς της πινακίδας (φρ. 4-13) μας φέρνει αντιμέτωπους με ένα εκπληκτικό κείμενο αγχώδους ζωής και εναγωνίων ημερών, το οποίο είναι και μοναδικό στην παγκόσμια ιστορία. Ο Ασσυρμπασιπάλ γράφει:

Γιατί οδηγήθηκαν εναντίον μου ασθένεια, πόνος καρδιάς, κακό και καταβαράθρωση; Στη χώρα υποκινείται διαμάχη, στον Οίκο υποθάλλεται διχόνοια. Εναντίον μου σταθερά ετοιμάζονται σύγχυση και λόγος κακίας. Δίπλωσαν τη μορφή μου θλιβερή κατάσταση καρδιάς

Χασανλού (ΒΔ Περσία): τα ερείπια της πρωτεύουσας των Μανναί.

Ασσυρία και Νομάδες

• Μικρότερες ηγεμονίες εκτεινόταν στον Ζάγρο, βόρεια και ανατολικά της Ασσυρίας. Νότια της λίμνης Βαν, ζούσαν οι Χουμπονσικά. Πιο βόρεια απ' αυτούς, ανάμεσα στις λίμνες Βαν και Ουρουμίγιε βρίσκονταν οι Ουραρτού. Νοτιοδυτικά της λίμνης Ουρουμίγιε ήταν το κράτος των Μανναί, σύμμαχος των Ασσυρίων ενάντια στους Ουραρτού. Τα «βουνά των Μανναί» σε προαρμενικά ονομάζονταν «Χαρμινιά», απ' όπου προέρχεται η ελληνική λέξη Αρμενία. Ανατολικά της Ουρουμίγιε ήταν οι εκτάσεις των Ουμμάν-Μαντά, ενός συγγενικού φύλου των Μήδων. Ανάμεσα στους Μανναί (από βορρά) και τους Μήδους (από νότο), ήταν «ένας τόπος, όπου τα φίδια προπορεύονται», το κράτος Μουτσασιρ. Από αυτό το μικρό νομαδικό «κράτος», προέρχονται τα χρυσοποίκιλα διακοσμητικά πλακίδια της Ζιθίγιε.

Οι προσπάθειες των Ασσυρίων να κυριαρχήσουν σ' αυτόν τον χώρο, για να διεκπεραιώσουν το Έργο, βρήκαν την εκπλήρωσή τους μέσα από τις ξαφνικές αφίξεις νομαδικών φυλών της Ανατολής: των Κιμμερίων και των Σκυθών.

Οι νομαδικές μετακινήσεις του 7ου αιώνα, είναι από τα μεγαλύτερα αινίγματα της Ιστορίας. Ξεκίνησαν από τις ανατολικές πλευρές της Κ. Ασίας, σημεία κοντά στην Κίνα; Ορισμένοι φαίνεται ότι αρχικά ηττήθηκαν και τράπηκαν σε (δυτική) φυγή προ των πυλών της Κίνας; κύρια, ο αυτοκράτορας Συάν (827-781) της δυναστείας Τσου, αντιμετώπισε αποφασιστικά τους νομάδες. Θα χρειάστηκαν

λοιπόν έναν περίπου αιώνα για να διασχίσουν την Κεντρική Ασία και το διάστημα αυτό κρίνεται ανάλογο άλλων παρόμοιων επιδρομών. Προηγούμενα ινδοευρωπαϊκά φύλα, τα οποία μετανάστευσαν και εγκαταστάθηκαν στη Μέση Ανατολή, υπήρξαν οι Χιτιτίτες, οι Μιτάννι και οι Κασσίτες. Οι αναφορές του Διόδωρου Σικελιώτη σε μια «σκυθική» κυριαρχία στην Ασία πριν από την ηγεμονία της Νίνου (Νινευή) είναι μια σύγχυση και εξυπνοεί προφανώς την κασσιτική Βαβυλώνα. Η σειρά αλυσιδωτών πιέσεων, την οποία παρουσιάζει ο Ηρόδοτος, συμφωνεί με τα ασσυριακά χρονικά. Οι Σκύθες επέπεσαν στους Κιμμέριους και τους έσπρωξαν στα δυτικά. Πρώτοι λοιπόν οι Κιμμέριοι (Μπιτ Γκουμρί ή Γκιμυράι) αναφέρονται στα τελευταία χρόνια του Σαργώνα: αντιστοιχούν στα βιβλικά (Γένεση, Ι, 3) «Γαμέρ». Οι Σκύθες (ασσ. Ασγκουζάι, εβρ. Ασενάζ) σημειώνονται κατά πρώτον την εποχή του Ασασραδών, ο οποίος θα τους χρησιμοποιήσει ενάντια σε άλλες φυλές. Σε πολλά σημεία των Ουραρτού βρίσκουμε και σήμερα σκυθικά και κιμμεριακά κατάλοιπα.

Φαίνεται ότι ο Σαργώνας νίκησε οριστικά τους Κιμμέριους και ο Σεναχερίμπ τους κατέστησε χρήσιμους στην ασσυριακή πολιτική στον Ζάγρο. Οι Σκύθες φθάνουν το 774 π.Χ. στην σοβιετική Αρμενία και μόλις το 690 στη Βαν. Έκτοτε αναμειγνύονται με τους Κιμμέριους και δεν μπορούμε να συγκεκριμενοποιήσουμε ποια ονόματα αφορούν ποια φύλα. Κάποιοι ωστόσο προχωρούν και χάνονται στα δυτικά. □

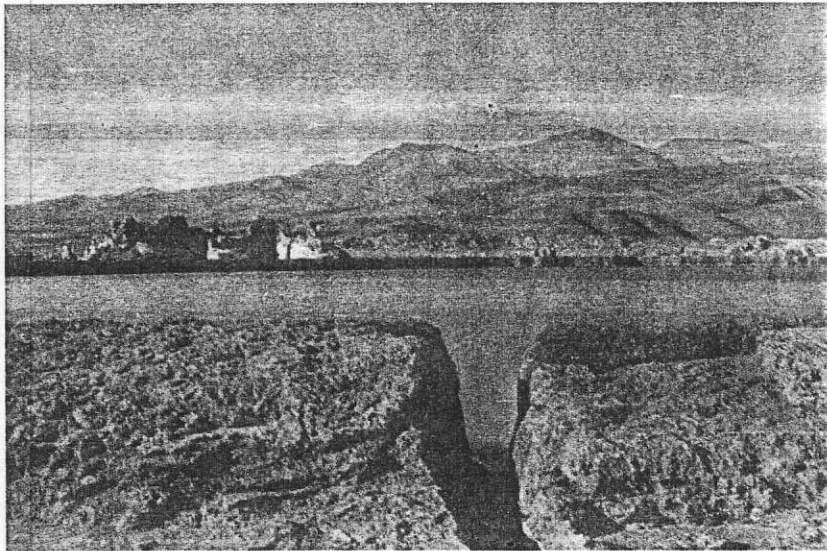
Ασσύριοι, Μήδοι και Ουαρτού

• Η στρατιωτική αντίδραση της Ασσυρίας ενάντια στους Αραμαίους τον 11ο αιώνα, βοήθησε τη χώρα να επιβιώσει από έναν ακόμη αντίπαλο, ο οποίος πρωτοεμφανίστηκε στα χρόνια του Τεγλατφλασάρ Ι. Πρόκειται για τους Ναϊρί-Ουρατρί, όνομα το οποίο σιγά-σιγά παίρνει την τελική μορφή του σαν Ουαρτού. Το ασσυριακό αυτό όνομα του λαού εκείνου συνδέθηκε από τους ασσυριολόγους με το βιβλικό αντίστοιχό του: Αραράτ. Οι βιβλικές αναφορές στο λαό του βουνού Αραράτ επιβεβαιώνονται απόλυτα από τα ασσυριακά χρονικά. Αραράτ ή Ουαρτού, το όνομα είναι το ίδιο! Στα ασσυριακά και στα εβραϊκά—όπως και σε όλες τις σημιτικές γλώσσες—σημειώνονται κύρια τα σύμφωνα. Τα μεταξύ των συμφώνων φωνήεντα παραλείπονται ή ποικίλλουν!

Η αποκρυπτογράφηση αυτής της γλώσσας μας έδωσε πρόσβαση στα αυθεντικά κείμενα του προ-αρμενικού λαού, του οποίου ο κεντρικός χώρος εκτεινόταν ανάμεσα στις λίμνες Βαν (Αν. Τουρκία) και Ουρουμίγιε (ΒΔ Περσία). Οι Ουαρτού έφταναν συχνά στον Εύξεινο Πόντο—τον οποίο αγνοούσαν οι Ασσύριοι—όπου θεμελίωσαν την πόλη Κιλχί, η οποία αιώνες αργότερα έγινε γνωστή σαν Κολχίδα. Οι Ουαρτού ήταν ορεινός και πολεμικός λαός και αποτέλεσαν μια μόνιμη πηγή ανησυχίας για την Νινευή: κάποτε έλεγχαν το βόρειο ήμισυ του ιρανικού οροπεδίου, κάποτε κατεβαίνοντας τον Ευφράτη πλησίασαν στην Μεσόγειο.

Οι κύριες ουαρταϊκές πόλεις ήταν σε απρόσιτα βουνά: Τούσπα (σήμερα Βαν), Μενούασγκερτ (σήμερα Μαλαζγκέρτ, δηλαδή το βυζαντινό Μαντζικέρτ) κ.α. Το όνομα της χώρας στην ίδια την γλώσσα των Προ-αρμενίων είναι «Μπιαίνας», από όπου προέρχεται το όνομα της πόλης και λίμνης «Βαν» και το μεταγενέστερο εθνικό όνομα των Αρμενίων «Χάι» ή «Χάιαζντάν». Σε μεταγενέστερα χρόνια, ο Πτολεμαίος Γεωγράφος (V, 12, 21) ονομάζει την περιοχή «Βουάνα», ενώ στο Βυζάντιο ήδη καλείται «Βάνα». Το σημιτικό όνομα Ουαρτού / Αραράτ παίρνει την μορφή «Αλαρόδιοι» στον Ηρόδοτο (III, 94 και VII, 79).

Η πολιτιστική επίδραση των Ασσυρίων πάνω στους Ουαρτού είναι έντονη: ο κεντρικός θεός Χαλντίς θυμίζει τον Ασσύρ και δίνει το όνομά του στη χώρα. Αυτό το όνομα διασώ-

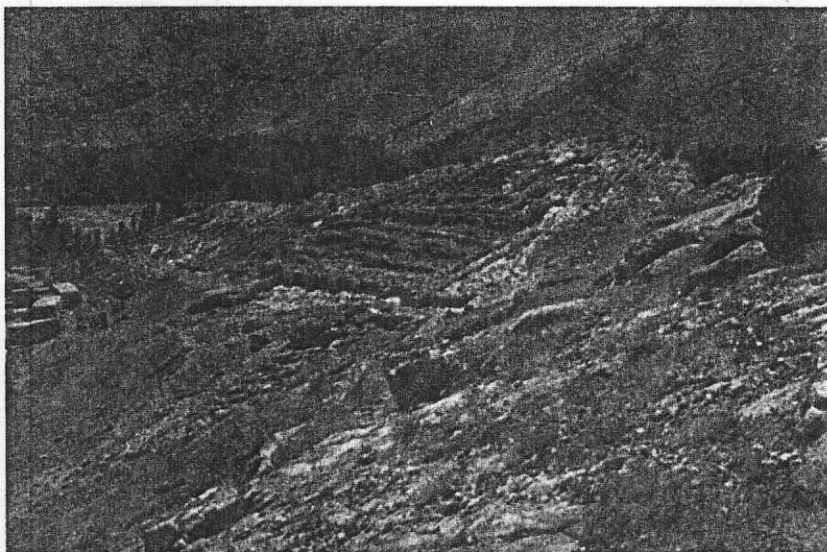
Ταχτ-ε-Σουλεϊμάν: η Πράσπα των αρχαίων Ελλήνων, με την ιερή λίμνη. Υπήρξε μηδικό κέντρο πυρολατρείας.

ζεται σε ύστερες εποχές, στον Ξενοφώντα, τον Σοφοκλή και τον Στράβωνα, οι οποίοι ονομάζουν τους κατοίκους της περιοχής Χάλδους ή Χαλδαίους (χωρίς να τους μπερδεύουν βέβαια με τους βαβυλωνιακούς Χαλδαίους).

Η πρωτεύουσα Τουρούσπα (ασσ. Τούσπα, ελλ. Θωσπίτις) καταλήφθηκε από τον Σαργώνα, όταν ασσυριακός στρατός πέρασε από τα στενά του Ουαϊάις (σημερινό Μπίτλις) και έφτασε στις όχθες της λίμνης Βαν, της «Θάλασσας του βορρά», όπως την ονόμασαν οι Ασσύριοι. Οι λίγοι εναπομείναντες Ουαρτού αναμείχθηκαν με τα πρώτα αρμενικά φύλα, που έφθασαν εκεί, τον 5ο π.Χ. αιώνα.

Οι Μήδοι (ασσ. Μαντά) βρίσκονται νότια της λίμνης Ουρουμίγιε και αναφέρονται σε ασσυριακά χρονικά από τον 9ο π.Χ. αιώνα και μεταγενέστερα. Τον 7ο π.Χ. αιώνα καλούνται και Μπιτ-Νταϊούκκι, δηλαδή ο «Οίκος του Δειόκη». Εκτείνονται στο χώρο του σημερινού Κουρδιστάν και μέχρι το Χεγκμιάνι («Χώρος συγκέντρωσης»: προφανώς των Δέκα Φυλών του Ισραήλ), το οποίο οι Έλληνες αλλοίωσαν σε Εκβάτανα. □

Μπαστάμ: το δεύτερο σε μέγεθος κέντρο των Ουαρτού (ΒΔ Περσία).

Στο ανάγλυφο, επάνω, βλέπουμε μια διαφορετική αντίληψη του «Δέντρου της Ζωής», με τη μορφή ενός λεοντοκέφαλου αετού, που προστατεύει δυο ελάφια κάτω από τις φτερούγες του.

←
και συνολική αδιαθεσία. Με αναφυλλητά και στεναγμούς διέρχομαι τις μέρες. Τη μέρα του θεού της πόλης, τη μέρα της γιορτής, χάνομαι. Ο θάνατος τα φέρνει όλα συνθλίβομαι. Με ένδεια και αθλιότητα πενθώ μέρα-νύχτα. Αναστενάζω: "Θεέ, στον φόβο δώσε το φως σου, το οποίο αποσκοπώ να δω. Μέχρι ποιας ημέρας, θεέ, πρόκειται αυτό να υφίσταμαι;" Σαν κάποιον, ο οποίος δεν φοβάται το θεό και τη θεά Ιστάρ, έχω καταντήσει.

Μια κατάσταση θλιβερή έχει λοιπόν εφαρμοσθεί στον Ασσουρμπανιπάλ και αφήνει έκδηλη την εντύπωση της δοκιμασίας της ψυχής ενός μυημένου. Επίσης δίνει τη μοναδική αίσθηση Αυτοκράτορα-Πάσχοντα, η οποία είναι η πιο καθαρόαιμη βιβλική παράδοση σχετικά με τον Ερχόμενο Σωτήρα στο Πλήρωμα του Χρόνου. Ο Ασσουρμπανιπάλ πάσχει και αγωνίζεται για την υπερκεράζουσα το θάνατο ζωή. Μια «ιδιαίτερη κατάσταση» επρόκειτο να επιβληθεί στο μεγάλο αυτοκράτορα, στο τέλος της οποίας η δική του επιστροφή θα συμβεί λίγο πριν από τη θεαματική συμπλήρωση από τον ίδιο του μεγάλου Έργου: την επιστροφή των Ασσυρίων και των Δέκα Φυλών του Ισραήλ, καθοδηγημένων από τον ίδιο, στον παλιό τους χώρο.

Αυτή η «κατάσταση» η οποία επιβλήθηκε στον Ασσουρμπανιπάλ συνδυάζεται απόλυτα με το γοερό θρήνη της Απουσίας στον οποίο ξέσπασε ο Ναούμ

(Γ' 18): «ενύσταξαν οι ποιμένες σου, βασιλεύς Ασσύριος εκοίμισε τους δυνάστες σου». Δεν βρέθηκε άλλωστε ούτε τάφος, ούτε μνεία για τάφο του Ασσουρμπανιπάλ σε κάποιο αυθεντικό κείμενο. Μια ύστερη ελληνιστική παράδοση προέκυψε από κάποιο τάφο με σφηνοειδείς επιγραφές στην Κιλικία και πιο συγκεκριμένα στην Αγχιάλο. Η διάθεση των Ελλήνων να παραβάλλουν τον Αλέξανδρο με την παλιά μεγάλη μορφή Κατακτητή, απέδωσε στα ελληνικά τιμητική μοναδικότητα μέσα από τα κείμενα του Αρριανού (Αλεξάνδρου Ανάβαση Β' 5,4): «Σαρδανάπαλος ο Ανακунδαράξου παις Αγχιάλον και Ταρόν εν ημέρα μία εδείματο· συ δε, ω Ξένε, έσθιτε και πίνε και παίζε, ως τ' άλλα τα ανθρώπινα ουκ όντα τούτου άξια».

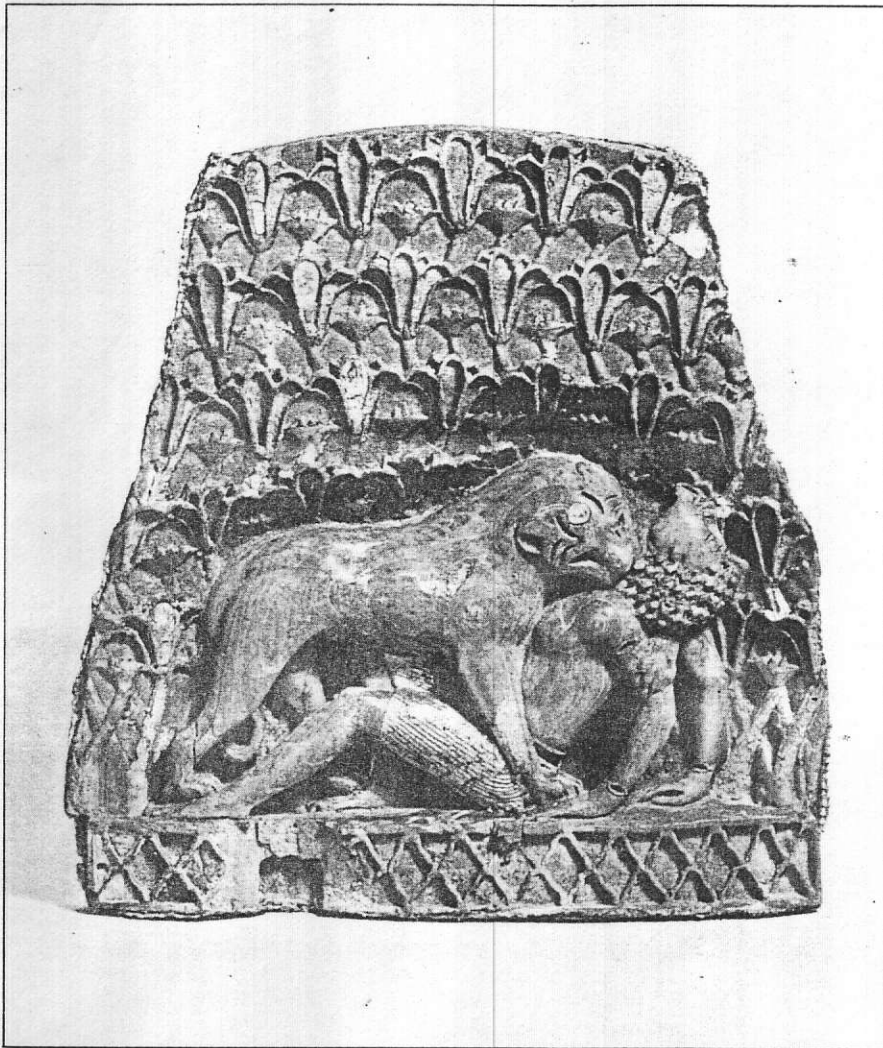
Η ιδιαίτερη αυτή «κατάσταση» περιγράφτηκε από τον Ασσουρμπανιπάλ, ο οποίος σχετικά με τη δυναστεία του Σαργώνα μίλησε (Νεκρική πινακίδα της συλλογής Κουγιουντζίκ, British Museum, αποτελούμενη από τα κομμάτια K2631 + K2653 + K2855, εμπρ. πλευρά γρ. 9) περί «ενός έως το απόμακρο μέλλον ενυπάρχοντος Βασιλικού Φύλου». Προφανώς αυτό είχε ήδη τονιστεί παλιότερα στον Ασασρχαδώνα, σε ένα όραμα (H. Rawlinson, Cuneiform Inscriptions of W Asia in British Museum, Vol W, R, 61), ότι το σπέρμα του θα επεκτεινόταν σε όλους τους αιώνες: «Η Κυρία μου, Ιστάρ στα Αρμπίλ, μέχρι τις ύστερες ημέρες θα φρόντιζε να προσαρμοστεί ο θρόνος στο κέντρο του Ουρανού». Ακόμα η θεά είχε τονίσει στον αυτοκράτορα την ι-

Δεξιά: η θεά Ιστάρ στέκεται πάνω σ' ένα λιοντάρι και το κρατάει με χαλινάρι. Πάνω από το στέμμα της είναι το άστρο, ένα από τα σύμβολά της.

διαίτερη φροντίδα που θα έπρεπε να επιδείξει για το γιο του (τον Ασσουρμπανιπάλ) και του είχε υποδείξει την ιδιαίτερη παιδεία που θα έπρεπε να ακολουθήσει: θα ήταν ένας «Δύσκολος Δρόμος». Η τοποθέτησή του στα πόδια της θεάς, του προσδίδει το χαρακτήρα του «Ιερού Τέκνου του Δύσκολου Δρόμου».

Η μοναδική αυτή «κατάσταση» έγινε αντιληπτή στον Ασσουρμπανιπάλ μετά την αμετάκλητη νίκη ενάντια στο Ελάμ. Τότε «οι θεοί είδαν το συμβάν» και έκτοτε άρχισε η προετοιμασία μιας μυστικής ύπαρξης για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, μετά το οποίο θα επανεμφανιζόταν!

Συμβολισμός της πώσης του ανθρώπου σε ελεφαντόδοντο της Καλχού.

Θα πρέπει εδώ να υπενθυμίσουμε μερικές σημαντικές διαφοροποιήσεις για να αντιληφθούμε καλύτερα το μονοθεϊστικό υπόβαθρο της δυναστείας του Σαργώνα. Όχι μόνο η επιβολή της μονοθεϊστικής θρησκείας έχει σαν συνέπεια τη συχνή χρησιμοποίηση της καθαυτό λέξης «ιλού» (ενώ παλιότερα και μεταγενέστερα στους Βαβυλώνιους χρησιμοποιήθηκε κύρια σαν επίθετο πριν από ονόματα θεών), αλλά και η χρήση του πληθυντικού αυτής της λέξης «ιλάν» (θεοί) ή «ιλά-νι-ία (θεοί μου) αφηρημενοποιείται στους «θεούς», αποχτά μονοθεϊστικό χαρακτήρα, ακριβώς όπως στη Βίβλο η λέξη «Ελοχείμ». Ανάλογα με το βιβλικό όρο, σε πολλά ασσυριακά κείμενα η λέξη «ιλάνι» συντάσσεται με ρήμα σε ενικό αριθμό (Harper, A.B. Letters, 118, obv. 9ff; 392, rev. 9ff; 433, obv. 6ff). Αυτά στη σαργωνική περίοδο.

Η έννοια λοιπόν του Πάθους είχε για τον Ασσυρμπανιπάλ ένα χαρακτήρα προετοιμασίας για τη μετάστασή του σε μια άλλη υπόσταση, από την οποία δεν πρόκειται να εξέλθει, παρά μόνο στο Πλήρωμα του Χρόνου. Το έργο λοιπόν

δεν είχε ολοκληρωθεί και ο αυτοκράτορας αντιλαμβανόταν ότι το κύριο και πιο σημαντικό τμήμα υπολειπόταν για ένα απώτατο μέλλον.

Η κατάσταση θλίψης που είχε επιβληθεί στον Ασσυρμπανιπάλ βρίσκει ένα λογοτεχνικό παράλληλο στη δραματική περιγραφή του Ιώβ (ΣΤ, 4):

βέλη γαρ Κυρίου εν τω σώματί μου, έστιν, ων ο θυμός αυτών εκπίνει μου το αίμα. όταν άρξωμαι λαλείν, κεντούσι με.

Προς το τέλος, έφτασε ο Ασσυρμπανιπάλ σε πλήρη γνώση του ρόλου του και της ουσίας της υπόστασής του και εμφαντικά τόνισε: «Μόνο όταν αυτό συμβεί για πάντοτε, για το κάθε μέλλον, πρόκειται το εξής να ισχύσει. Ο Ύστατος Πρίγκιψ—κάτω από τη διακυβέρνηση του οποίου το Έργο αυτό θα συμπληρωθεί— από την εκπλήρωση θα εξυψωθεί. Το όνομά μου δίπλα στο όνομά του θα γράψει και στη βασιλική μου εικόνα θα προσβλεφθεί».

Η ολοκλήρωση του Έργου θα γίνει με

την εμφάνιση του «μυστικού τέκνου» (όπως έντεχνα είχε περιγραφεί στο μυθικό πρόσωπο Ετάνα, ο οποίος θα το έφερνε εκ νέου στη συνηθισμένη ανθρώπινη μορφή) και την «περισυλλογή των διασκορπισμένων», θέμα από παλιά αναφερόμενο, ακόμα και στη μεσοποταμιακή γραμματεία (Κώδικας Χαμουραπί, II 49-51 και B. Virolleaud, Astr. Chald, Sin, III 131). Τότε ο ρόλος του προσώπου αυτού θα έπαιρνε τις ουσιαστικές σωτήριες και μεσσιανικές διαστάσεις του, όπως ακριβώς αυτές έχουν δοθεί: «Μέγα σοι εστί του κληθῆναι σε παῖδα μου, του στήσαι τας φυλάς Ιακώβ και την διασποράν του Ισραήλ επιστρέψαι. Ιδού δέδωκά σε εις διαθήκην γένους, εις φως εθνών, του είναι σε εις σωτηρίαν έως εσχάτου της γης» (Ησαΐας ΜΘ΄ 6). Η σωτηρία του εκλεκτού λαού, θα είναι τότε το καθήκον του «Εξολοθρευτή των Εθνών». Όμως η ορολογία αυτή πέραν από το ουσιαστικό, κυριολεκτικό νόημά της, έχει το ανάλογο συμβολικά «κρυπτογραφημένο» νόημα. Υποδηλώνει τα δυο κέντρα εξουσίας, τα οποία δημιουργήθηκαν με το χωρισμό της αρχικής οικογένειας κατά τον Πύργο της Βαβέλ. Έκτοτε και έως το Πλήρωμα του Χρόνου οι μεν (εκλεκτός λαός, ουρανός, Αποσύ) συγκρούονται με τους δε (έθνη, θάλασσα, Τιαμάτ). Βλέπουμε ότι η συμβολική ορολογία είναι πληθωρική και για τα δυο κέντρα εξουσίας και ιδεολογίας, από τα οποία το δεύτερο είναι προκαταδικασμένο να χαθεί. Το κέντρο αυτό με την επωνυμία «Κατακλυσμός», συγκρούστηκε με τον Νώε (εκλεκτός του Κυρίου) και κατάφερε έκτοτε να επιβάλει το δικό του ιδεολογικό πλαίσιο, δηλαδή τη θεωρία της εικόνας. Αυτή η αντίληψη της «εικόνας» σε υλικό επίπεδο και στη συνέχεια η αναπαράσταση του θείου είναι ο κύριος λόγος της ατέλειας του σημερινού κόσμου, τον οποίο όμως θα καταστρέψει ο «Ύστατος Πρίγκιψ». Το νόημα της νίκης είναι ότι οι απόψεις των μεν θα κυριαρχήσουν απ' άκρου σ' άκρο («Διαθήκην γένους») και ορισμένοι από τους δε θα μετανοήσουν και θα πεισθούν («Φως Εθνών»). Η νίκη του Ασσυρμπανιπάλ είχε άλλωστε προβλεφτεί σαν νίκη κατά της Τιαμάτ, ενώ η βασιλεία του θα είχε κοσμικές αναλογίες και θα σήμαινε το τέλος μιας παγκόσμιας εποχής. Η αντίληψη αυτή, γενική στην εποχή εκείνη, πιστοποιείται από επίσημα και ιδιωτικά κείμενα.

Η αναμονή στρέφεται πια στη θεαματική Δεύτερη Έλευση του Ασσυρμπανιπάλ, την οποία ο ίδιος έχει περιγράψει:

Μια ζωή απομακρυσμένων ημερών πρόκειται αυτή (η Ισάτ) σαν αποστολή να μου καθορίσει και με ουρανό και γη την βασιλεία μου να καταστήσει πανηγυρική. □